

Lokaal Preventief Jeugdbeleid

“Samen Sterk voor Jeugd in Woensdrecht”

Een preventieve aanpak voor een gezonde, veilige, kansrijke en gelukkige
jeugd

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het Lokaal Preventief Jeugdbeleid van de gemeente Woensdrecht dat de titel ‘Samen Sterk voor Jeugd in Woensdrecht’ heeft meegekregen. Dit plan is er voor onze jongste inwoners. Voor de jeugd: die geboren wordt in één van de vijf dorpen van onze gemeente, de jonge kindertijd en jeugd hier doorbrengt tot de leeftijd dat de jongeren volwassen zijn geworden. Het woord jeugd in de titel van dit plan verwijst hiermee naar de levensfase van -9 maanden tot 18 jaar.

In dit plan wordt beschreven welk beleid we volgen om een breed en doelgericht preventief aanbod te creëren. Zodat kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier, zonder indicatie, hulp en ondersteuning ontvangen wanneer zij dit nodig hebben. Met het vroegtijdig kunnen ingrijpen door middel van lichte, voorliggende zorg en ondersteuning willen we voorkomen dat problemen ontstaan, verergeren en terugkeren.

Een aanpak die we samen met onze interne en externe partners uitvoeren. Bewust in samenwerking en verbinding met elkaar. Want samen staan we achter de speerpunten die worden benoemd en leggen we de focus op het bereiken van gerichte resultaten.

Samen willen we ervoor zorgen dat alle kinderen en jongeren wonend in de gemeente Woensdrecht, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie kansrijk, gezond, veilig en gelukkig opgroeien. De jeugd heeft de toekomst!

Arjan Buijsen
Wethouder sociaal domein

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	5
Visie	6
De gemeente Woensdrecht in cijfers.....	7
Monitors	8
0-11 jaar: Cijfers GGD Kindmonitor 0-11 jaar (2021) en GGD Gezondheidsprofiel 5- en 10-jarigen (Schooljaar 2022-2023).....	8
12-18 jaar: Cijfers GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (2023) en GGD Schoolgezondheidsprofiel schooljaar Zuidwesthoekcollege (2023-2024)	8
16-25 jaar: Cijfers GGD Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (2024).....	9
Veiligheid	10
Veiligheid op straat (GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023)	10
Meldingen jeugdoverlast	10
Aanmeldingen bij Halt	11
Trends	11
Veilig Thuis	11
Wat zien professionals	12
Hulpvragen en problemen	12
Aanbod	13
Speerpunten	15
Speerpunten 0-11 jaar.....	15
Speerpunten 12-18 jaar.....	16
Structuur van het aanbod	18
Implementatie, monitoring en borging.....	19

Speerpunten	20
Implementatie	20
Monitoren	20
Financiële borging	21

Inleiding

Steeds meer jeugd in Nederland maakt gebruik van Jeugdzorg. Ook in de gemeente Woensdrecht doet een deel van deze doelgroep een beroep op Jeugdzorg: 1 op 14 kinderen en jongeren van 0-18 jaar. Tot op heden is er in de gemeente Woensdrecht een beperkt aanbod van preventieve voorzieningen. Hierdoor worden kinderen, jongeren en ouders doorverwezen naar geïndiceerde hulp, terwijl dit in sommige situaties ook een doorverwijzing had kunnen zijn naar het voorliggend veld. Daarbij is het door het beperkte aanbod mogelijk dat verschillende hulpvragen in de loop der tijd verergeren, waardoor een kind of jongere wordt doorverwezen naar geïndiceerde jeugdhulp. Terwijl dit mogelijk had kunnen worden voorkomen, bij de beschikbaarheid van een preventieve voorziening. In de huidige situatie sluit het aanbod in voorliggende voorzieningen nog niet dermate aan op de problemen die worden geconstateerd onder de jongeren in Woensdrecht.

Het doel van het Lokaal Preventief Jeugdbeleid is dan ook om een zo compleet en gericht mogelijk aanbod van preventieve voorzieningen te creëren, dat aansluit op de behoefte en de meest voorkomende hulpvragen van kinderen, jongeren en ouders wonend in de gemeente Woensdrecht, zodat we het ontstaan, het verergeren en het terugkregen van problemen kunnen voorkomen.

Door het kunnen aanbieden van deze preventieve, lichte, meer toegankelijke en nabije zorg en ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders, wordt ook het doel om de toestroom naar geïndiceerde jeugdzorg te verminderen, nagestreefd. Dit wordt ook bevorderd, doordat kinderen, jongeren en ouders in een vroeg stadium kunnen worden ondersteund en geholpen wanneer het voorliggend veld optimaal is ingericht. Hierdoor is het mogelijk dat problemen op een meer eenvoudige wijze (dan geïndiceerde jeugdhulp) afnemen of verholpen worden.

Voor de totstandkoming van het Lokaal Preventief Jeugdbeleid hebben er verschillende oriëntatiegesprekken plaatsgevonden. Zo zijn interne professionals, zoals de jeugdprofessionals en de procesondersteuners gehoord en is het gesprek aangegaan met externe partijen als de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), Thuiszorg West-Brabant (TWB), WijZijn, de Brede Welzijnsinstelling (BWI) en de interne begeleiders van de basisscholen. Op deze manier is geïnventariseerd welke problemen er spelen onder kinderen, jongeren en hun ouders, wat er al is qua preventieve voorzieningen en wat er gemist wordt aan preventieve voorzieningen. In deze gesprekken is er ook aandacht besteed aan de behoeften van jongeren. Daarnaast zijn de cijfers die voortkomen uit de monitors van de GGD geanalyseerd en is er aan de hand daarvan bekeken wat de meest voorkomende problemen onder kinderen en jongeren zijn die in de gemeente Woensdrecht spelen.

In dit beleidsstuk zal eerst kort stilgestaan worden bij kenmerken van de gemeente Woensdrecht. Daarna zullen soorten problematieken worden geanalyseerd en weergegeven. Vervolgens zal er worden ingegaan op de prioriteiten. Deze zijn geformuleerd als speerpunten waarop de gemeente Woensdrecht de komende periode de focus op legt. Tot slot wordt er aandacht besteed aan de implementatie, monitoring en borging van het Lokaal Preventief Jeugdbeleid.

Visie

De gemeente Woensdrecht zet zich met het Lokaal Preventief Jeugdbeleid in om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren kansrijk, gezond, veilig en gelukkig opgroeien. Een stevige pedagogische basis speelt hierbij een belangrijke rol. Een stevige pedagogische basis omvat alles wat bijdraagt aan het opgroeien, opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren (NJI). Door het preventieve aanbod zo compleet en gericht mogelijk in te richten, wil Woensdrecht bijdragen aan het versterken van deze pedagogische basis. Op die manier wil de gemeente problemen niet alleen oplossen, maar ook voorkomen dat ze ontstaan, verergeren of terugkeren. We willen hiermee niet enkel reageren op problemen, maar voorkomen dat problemen zich structureel voordoen.

Een belangrijk onderdeel van het preventief jeugdbeleid is het normaliseren van opvoedvragen, ontwikkelingsverschillen en tijdelijke moeilijkheden. Niet elk probleem betekent meteen dat er een diagnose gesteld moet worden of dat er geïndiceerde hulp nodig is. Kinderen, jongeren en hun ouders worden dichtbij en laagdrempelig ondersteund om ook zelf meer in hun kracht te staan.

Met het versterken van de pedagogische basis sluit de gemeente Woensdrecht aan bij twee grote landelijke ontwikkelingen: de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Beide leggen veel nadruk op het belang van een stevige pedagogische basis. Het Stevig Lokaal Team speelt hierin een cruciale rol. Dit team, bestaande uit professionals uit verschillende disciplines, is de plek waar signalen samenkomen. Het team zorgt voor verbinding met het voorliggend veld, de eerstelijnszorg en specialistische zorg. Samen bieden zij ondersteuning en hulp dichtbij huis aan kinderen, jongeren en ouders. Met het zo goed mogelijk organiseren van het preventieve aanbod en daarmee het verstevigen van de pedagogische basis, draagt de gemeente Woensdrecht bij aan de uitvoering van deze landelijke ontwikkelingen.

Met het Lokaal Preventief Jeugdbeleid wordt daarbij ook aangesloten bij de Beleidsvisie Sociaal Domein ‘‘Iedereen blijft meedoen’’ van de gemeente Woensdrecht, waarin preventie en het versterken van de eigen kracht belangrijke thema’s zijn om het welzijn van de inwoners te verbeteren. Tot slot sluit het Lokaal Preventief Jeugdbeleid aan bij de lokale ontwikkeling VraagWijzer, waarin de beweging naar voren en daarmee de preventie centraal staat. Met de focus op het inrichten van het voorliggend veld en het verstevigen van de pedagogische basis, bouwt de gemeente Woensdrecht aan een gemeente waarin kinderen en jongeren kansrijk, gezond, veilig en gelukkig kunnen opgroeien.

De gemeente Woensdrecht in cijfers

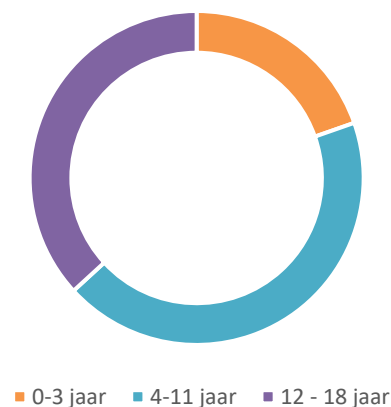
De gemeente Woensdrecht bestaat uit vijf kernen: Hoogerheide, Huijbergen, Ossendrecht, Putte en Woensdrecht. In alle kernen van de gemeente bevinden zich basisscholen. In totaal telt de gemeente zeven scholen, waarvan één middelbare school. Binnen de gemeente Woensdrecht zijn drie welzijnsorganisaties actief. Zij werken nauw samen met de gemeente en zetten zich in voor het bevorderen van het welzijn van de inwoners van de gemeente. Daarnaast werkt de gemeente ook samen met andere (lokale, regionale en landelijke) partners om het welzijn van de inwoners te bevorderen. Ook kent de gemeente vele verenigingen. Het verenigingsleven is groot, veel kinderen en jongeren zijn lid van een (sport)club in hun dorp. Daarbij zijn de kernen actief in het organiseren van activiteiten en initiatieven.

De gemeente Woensdrecht telt op 1 januari 2025 22.194 inwoners. Ongeveer 16% van de inwoners valt onder de leeftijdscategorie kind of jongere (0 tot 18 jaar). Waarvan de jongeren van 4 tot 11 jaar en jongeren van 12 tot 18 jaar de twee grootste groepen zijn.

In totaal zijn er ongeveer 3600 kinderen en jongeren wonend in de gemeente Woensdrecht. Van dit aantal maakt 7,12% gebruik van niet vrij toegankelijke jeugdzorg. Dit percentage is ongeveer gelijk met het percentage van 7,84% in de regio West-Brabant West, waar de gemeente Woensdrecht deel van is. Onder niet vrij toegankelijke jeugdhulp wordt jeugdhulp die niet voor iedereen toegankelijk is bedoeld. Dit houdt in dat hiervoor door een gemeente of jeugdhulpaanbieder een aanvraag voor moet worden gedaan.

De meeste kinderen en jongeren in de gemeente Woensdrecht werden in 2024 doorverwezen door de huisarts (47,51%). Daarna was de gemeentelijke toegang de grootste verwijzer (36,40%). Ook in 2025 zie je (tot nu toe) dit terugkomen in de cijfers. De aanbieders waar kinderen en jongeren het meest naar doorverwezen werden in 2024 zijn Mentaal Beter Cure, GGZ WNB en Stichting Inzet Voor Zorg. Ook in 2025 zijn dit (tot nu toe) de zorgaanbieders waar het meest naar doorverwezen wordt.

Verdeling
leeftijdscategorieën

Monitors

0-11 jaar: Cijfers GGD Kindmonitor 0-11 jaar (2021) en GGD Gezondheidsprofiel 5- en 10-jarigen (Schooljaar 2022-2023)

- Er zijn steeds meer kinderen met gescheiden ouders. Zo heeft 12% van de kinderen tussen de 0 en 11 jaar gescheiden ouders. Een ander probleem dat vaak terugkomt bij gezinnen, is dat gezinnen moeite hebben met rondkomen.
- Wat opvalt is dat ouders steeds vaker met hun hulpvragen omtrent opvoeden en opgroeien aankloppen bij professionals. In plaats van advies te vragen in hun omgeving, stellen zij hun vragen bij hulpverleners of instanties. Daarbij ervaren ouders bovengemiddeld veel stress bij de opvoeding van hun kinderen.
- De fysieke gezondheid van deze leeftijdsgroep wordt door bijna alle ouders ervaren als zeer positief. In vergelijking met kinderen in de regio, sporten kinderen uit de gemeente Woensdrecht vaker minimaal 1 uur per week bij een club of vereniging. Echter laten de cijfers ook een ander beeld zien: het gewicht van kinderen is een probleem: zowel ondergewicht als overgewicht en obesitas. Daarnaast eten veel kinderen onvoldoende groenten en fruit en spelen sommige kinderen niet of weinig buiten,
- De meeste kinderen in de leeftijdscategorie 0-11 voelen zich over het algemeen (heel) blij. Wel speelt psychosociale problematiek bij sommige kinderen. Betreft de mentale gezondheid zijn ook weerbaarheid en pesten onderwerpen die spelen binnen de gemeente Woensdrecht. Sommige ouders vinden dat hun kind niet voldoende weerbaar is. Daarbij is pesten op school een probleem dat vaak voorkomt.

12-18 jaar: Cijfers GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (2023) en GGD Schoolgezondheidsprofiel schooljaar Zuidwesthoekcollege (2023-2024)

- Ook in de leeftijdscategorie 12-18 zijn er veel jongeren met gescheiden ouders. Zo heeft bijna 1 op de 4 jongeren de scheiding van hun ouders/verzorgers meegemaakt. Een deel van de jongeren heeft een sterk verhoogd risico op het ervaren van nare gebeurtenissen. Veel van de jongeren geven aan dat zij, wanneer zij ergens mee zitten, terecht kunnen bij hun ouders, familie of vrienden. Wel heeft een vierde van de jongeren aan zij ervaren dat hun ouders niet veel tijd doorbrengen met hun.
- Veel jongeren (21%) in de gemeente Woensdrecht zijn potentieel mantelzorger.
- De meerderheid van de jongeren geeft aan dat zij een goede gezondheid ervaren. Echter laten de overige cijfers ook het tegenovergestelde hiervan zien. Zo beweegt maar een klein deel van de jongeren dagelijks minimaal 1 uur. Ook een ongezond (overgewicht en obesitas) gewicht speelt onder de jongeren. Verder heeft een kwart van de jongeren een verhoogd of sterk verhoogd risico op eetproblemen.
- Veel jongeren hebben soms tot altijd last van hun gehoor.
- Problemen omtrent de mentale gezondheid is een van de veelvoorkomende problematieken in de gemeente Woensdrecht. 29% van de jongeren voelt zich meestal niet gelukkig. Daarbij heeft ongeveer een derde van de jongere psychische klachten, zoals stress. School,

huiswerk, alles wat je moet doen, mening van anderen, overige problemen en de thuissituatie zijn vaak de oorzaak van stress. Daarbij voelen jongeren ook prestatiedruk vanuit zichzelf of vanuit anderen. Een andere psychische klacht waar jongeren mee kampen is het hebben van suïcidale gedachten. Zo heeft 1 op de 5 jongeren in de laatste 12 maanden er wel eens aan gedacht om een eind te maken aan het leven. Ook komt automutilatie voor. Verder heeft meer dan een derde van de jongeren zich in de afgelopen 4 weken eenzaam gevoeld.

- De meeste jongeren geven aan dat zij zich voldoende weerbaar voelen.
- 2% van de jongeren geeft aan zich te identificeren als LHBTIQ+. Echter geeft ongeveer een derde van de jongeren aan dat schoolgenoten die zich als LHBTIQ+ identificeren hier niet open over kunnen zijn op school.
- 12 % van de jongeren heeft tegen de wil in een seksuele ervaring met iemand gehad.
- Het middelengebruik onder de jongeren tussen de 12 en 18 jaar is hoog. Een deel van de jongeren geeft aan dat zij wekelijks vapet. Daarnaast is ook het percentage van jongeren die wekelijks roken ook toegenomen. In de afgelopen 5 jaar is het percentage gestegen.
- Naast roken en vaperen, wordt er ook alcohol gedronken door een groot deel van de jongeren in de gemeente Woensdrecht. Zo geeft een deel van de jongeren aan dat zij aan “bingedrinken” heeft gedaan in de afgelopen 4 weken. Jongeren zijn naast het gebruik van middelen ook gevoelig voor sociale media en gamen..

16-25 jaar: Cijfers GGD Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (2024)

- De meeste jongvolwassenen ervaren hun fysieke gezondheid als (zeer) goed. Jong volwassenen sporten vaak minstens 1 keer per week. Een aspect van de fysieke gezondheid waar zij problemen mee ervaren, is slapen. Veel jongvolwassenen slapen slecht en voelen zich hierdoor bijna elke dag niet goed.
- Ook in deze leeftijdscategorie zijn problemen omtrent de mentale gezondheid veelvoorkomend. Bijna de helft van de jongvolwassenen beoordeelt hun mentale gezondheid niet als (zeer) goed. Iets minder dan een derde van de jongvolwassenen heeft er serieus over nagedacht om een eind te maken aan het leven. Naast suïcidale gedachten ervaren jongvolwassenen ook eenzaamheid en stress. De oorzaken van stress die zij ervaren zijn: studie, werk, vrienden, familie, relaties, eisen die gesteld worden door henzelf en een combinatie van het bovenstaande. Jongvolwassenen geven ook aan dat zij het lastig vinden om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan.
- Bijna een vijfde van de jongvolwassene geeft aan dat zij een ongewenste seksuele ervaring hebben gehad.
- Ook onder de jongvolwassenen is er sprake van middelengebruik. Een deel van de jongvolwassenen rookt of vapet. Daarnaast is een klein deel van deze groep een zware drinker (volgens de standaarden in de monitor) en geeft een klein deel van de jongvolwassenen aan wel eens cannabis te hebben gebruikt.
- Ook in deze leeftijdscategorie is het social media gebruik een probleem. De jongvolwassenen geven zelf aan dat zij problemen hebben met social media gebruik.
- Ongeveer een kwart van de jongvolwassenen geeft aan dat zij moeite heeft met het voldoen aan financiële verplichtingen.

Veiligheid

Veiligheid op straat (GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023)

- Overdag voelt 21% van de jongeren zich soms tot vaak onveilig. In de avond of nacht ligt dit percentage op 29%.
- Voornamelijk meisjes voelen zich overdag (32%) of in de avond en nacht (46%) onveilig.
- De plekken waar jongeren zich voornamelijk wel eens onveilig voelen, zijn op straat buiten de buurt waar ze wonen (32%), ergens anders (21%) en op straat in de buurt waar ze wonen (18%)

Meldingen jeugdoverlast

De bovenstaande cijfers beschrijven de ervaren veiligheid door de jongeren in de gemeente Woensdrecht zelf. Echter ervaren andere bewoners ook wel eens onveiligheid door de door jongeren veroorzaakte overlast. De afgelopen jaren fluctueert het aantal meldingen van overlast door jeugd. Zo is er een sterke toename van meldingen te zien tussen 2021 en 2023. Waar het in 2021 79 meldingen van jeugdoverlast betrof, waren dit in 2023 al 144 meldingen. Wel wordt er in de afgelopen periode een afname van het aantal meldingen van jeugdoverlast geconstateerd. In 2024 zijn er 90 meldingen geregistreerd bij de politie van overlast veroorzaakt door jeugd. Voor 2025 is het complete overzicht van meldingen van jeugdoverlast nog niet beschikbaar, wel ziet de politie dat de trend van afname in meldingen zich voortzet. Ook andere belangrijke partners, zoals jongerenwerkers en de boa's ontvangen minder signalen en meldingen van overlast veroorzaakt door jeugd.

Meldingen van jeugdoverlast bij de politie	
2021	79 meldingen
2022	97 meldingen
2023	144 meldingen
2024	90 meldingen

Aanmeldingen bij Halt

Het aantal zaken dat is gestart bij Halt laat de afgelopen jaren wat veranderingen zien. Zo lag het aantal in 2022 en in 2023 op twaalf. In 2024 zien we een stijging naar achttien zaken dat is aangemeld bij Halt. Voor 2025 staat het aantal meldingen (tot en met september) op acht. Het grote deel dat wordt aangemeld bij Halt vanuit de gemeente Woensdrecht is man. De jongeren kwamen in 2024 voornamelijk bij Halt terecht vanwege baldadigheid/straatschenderij, vernieling, alcohol en mishandling. Over het algemeen wordt het Halttraject met een positief resultaat afgesloten.

Trends

Professionals bevinden zich dagelijks in de omgeving waar ook kinderen en jongeren zich bevinden. Zij constateren hier ook trends die spelen onder jongeren, zoals het gebruik van vapes, snus en cannabis. Daarnaast zien zij ook steeds meer jongeren zich verplaatsen op een fatbike. Professionals signaleren veel roekeloos rijgedrag op fatbikes en scooters. Daarnaast treffen zij ook jongeren aan die rijden zonder rijbewijs.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is een organisatie die zich richt op het beschermen van kinderen, jongeren en volwassenen tegen huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij bieden hulp, advies en ondersteuning aan mensen die zich in een onveilige situatie bevinden of aan mensen die de onveilige situatie melden. Professionals zijn verplicht een melding te doen bij Veilig Thuis wanneer zij een vermoeden hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling. Bij dit vermoeden doorlopen zij de wettelijk vastgestelde richtlijn: de Meldcode. Dit is een stappenplan die professionals helpt om juist te handelen bij het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis ziet in 2024 regionaal een verhoogde instroom van adviezen en meldingen (van burgers en professionals samen). Ook in 2025 zet dit door. Dit kan te maken hebben met de landelijke aandacht voor de zichtbaarheid van Veilig Thuis, waardoor meer mensen contact opnemen met Veilig Thuis. Echter kan het ook betekenen dat er meer vermoedens zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de gemeente Woensdrecht specifiek is ook een stijging te zien in het aantal adviezen en meldingen in het eerste halfjaar van 2025 ten opzichte van het eerste halfjaar van 2024.

Wat zien professionals

Voor de totstandkoming van het Lokaal Preventief Jeugdbeleid is ook het gesprek aangegaan met de professionals die werkzaam zijn in de gemeente Woensdrecht. Zo is er gesproken met interne professionals en externe professionals. Er is geïnventariseerd wat zij ervaren als de meest voorkomende problemen en hulpvragen bij kinderen, jongeren en hun ouders, welke preventieve voorzieningen er zijn en welke preventieve voorzieningen er gemist worden wanneer het aanbod en de veelvoorkomende problemen naast elkaar gehouden worden.

Hulpvragen en problemen

De veelvoorkomende hulpvragen die professionals bij de kinderen en jongen in Woensdrecht signaleren kunnen in verschillende categorieën worden opgedeeld.

De mentale gezondheid staat onder druk.

Allereerst is het kampen met psychische klachten een probleem onder de kinderen én jongeren in de gemeente Woensdrecht:

- De professionals signaleren dat de jongere generatie veel last ervaren van stress en prestatiedruk. Deze druk voelen zij vanuit verschillende kanten: zoals vanuit zichzelf, maar ook vanuit ouders.
- Daarnaast zien zij ook psychische problematiek als angsten, eenzaamheid, sombere gevoelens, zelfbeschadiging en het hebben van suïcidale gedachten terug bij jongeren
- Het gebrek aan zelfvertrouwen en weerbaarheid wordt ook door de professionals erkend als problematiek binnen de gemeenten. Veel kinderen en jongeren kampen met dit probleem.

Fysieke gezondheid

- Ook op het gebied van de fysieke gezondheid signaleren professionals problemen. Zo maken zij zich zorgen over overgewicht bij de jongere generatie, mogelijk als gevolg van onvoldoende beweging en een ongezond voedingspatroon. Hetgeen wat zij ook vaak terugzien bij deze doelgroep. Een belangrijke factor bij de onvoldoende beweging is het schermgebruik onder kinderen. Hierdoor spelen kinderen minder buiten en zijn zij minder fysiek actief.
- Professionals signaleren dat er sprake is van veel middelengebruik onder de jongeren. Onder de jongeren komt het gebruik van middelen zoals alcohol, cannabis, vapes en snus veelvuldig voor.

Thuisituatie

- Scheiden is een veelvoorkomend en toegenomen probleem in de gemeente Woensdrecht. Veel kinderen en jongeren groeien op in een gezin met gescheiden ouders. Scheiden kan de oorzaak zijn van het ontstaan van problematiek bij kinderen en jongeren.
- Daarbij geven de professionals aan dat veel ouders behoefte hebben aan opvoedondersteuning. Ouders komen vaak met hun opvoedvragen bij professionals op de lijn. Ook met lichte ondersteuningsvragen. Professionals geven aan dat ouders zich snel zorgen maken als (de prestaties van) hun kinderen afwijken van ‘de standaard’.
- Ook merken professionals op dat kinderen niet-wenselijk gedrag vertonen. Een oorzaak hiervan kan het beeldschermgebruik zijn. Ook wordt (online) pesten gekenmerkt als een veelvoorkomend probleem, dat negatieve gevolgen voor de kinderen en jongeren met zich meebrengt.

Onderwijs

De professionals krijgen ook signalen dat er een toenemende druk is in de onderwijsinstellingen. Er zijn veel kinderen met hulpvragen die niet enkel onderwijs, maar ook zorg betreffen. De samenwerking met het onderwijs wordt op verschillende manieren opgezocht. Zo sluiten professionals vanuit de gemeente onder andere met regelmaat aan bij overleggen op school.

Aanbod

- Professionals geven aan dat er een ontoereikend aanbod is in het voorliggend veld in de gemeente Woensdrecht als het aankomt op kinderen en jongeren. Er is behoefte aan meer aanbod en aan een aanbod van preventieve voorzieningen dat beter aansluit op de ervaren problematiek binnen de gemeente. Doordat het preventieve aanbod onvoldoende is, worden hulpvragen gelijk opgepakt door professionals (die werkzaam zijn bij de gemeente), terwijl sommige hulpvragen ook door het voorliggend veld opgepakt hadden kunnen worden, wanneer er preventief aanbod beschikbaar zou zijn. Zo is er onder andere behoefte aan een breder inzetbare voorziening op de behoefte naar opvoedondersteuning.
- Daarnaast wordt er preventieve inzet gemist op scheiden. Er worden vanuit de gemeente geen *fysieke* trainingen of bijeenkomsten georganiseerd voor ouders die gaan scheiden/zijn gescheiden of kinderen van gescheiden ouders.
- Ook een aanbod dat aansluit op problematiek omtrent weerbaarheid is gewenst.
- Volgens de professionals wordt een plek waar jongeren terechtkunnen (zoals een jongerenontmoetingsplaats) gemist.
- Professionals geven aan dat zij voorlichtingen over verschillende thema's missen in de gemeente Woensdrecht. Onderwerpen voor eventuele voorlichtingen die worden genoemd zijn: financiën, seksualiteit, pesten, gezondheid en gezonde voeding, middelengebruik, stress, prestatiedruk, zelfbeschadiging en gehoorbescherming.

- Door professionals wordt ook uitgesproken dat veel problemen van kinderen starten bij problemen van hun ouders, zoals schuldenproblematiek of psychosociale klachten. Om deze reden spreken de professionals zich uit over de wens om niet alleen met het kind aan de slag te gaan, maar ook met de ouders, zodat de problematiek bij de wortel wordt aangepakt.

Speerpunten

In het vorige hoofdstuk hebben we de analyse van de cijfers uit verschillende monitors én de bevindingen van professionals weergegeven. Vanuit dit vertrekpunt, kunnen we een aantal speerpunten formuleren waar we ons als gemeente de komende jaren op willen gaan focussen. De speerpunten en thema's die opvallen vanuit de analyse, zullen hieronder per leeftijdscategorie worden weergegeven.

Speerpunten 0-11 jaar

De thema's die naar voren komen uit de analyse van problematiek in de leeftijdscategorie 0-11 jaar waar we de komende jaren extra aandacht aan willen besteden in het voorliggend veld zijn:

- Opvoedkracht bij ouders versterken (Opgroeien en opvoeden);
- Scheidingsproblematiek;
- Verbeteren van de fysieke én mentale gezondheid (beweging, voeding, gewicht, weerbaarheid en pesten);
- Versterken van de connectie tussen jongerenwerkers en jongeren (Jongerenwerkers op school).

In de leeftijdscategorie 0-11 jaar zien we dat ouders veelal aankloppen bij professionals met hulpvragen omtrent opgroeien en opvoeden. Hierdoor willen we ons bij deze leeftijdscategorie óók richten op de ouders. Aan de hand van cursussen we willen de opvoedkracht bij ouders versterken en hen helpen hun kinderen te ondersteunen, te begrijpen en te leren kennen. Zo kunnen ouders ook eerder herkennen wanneer het niet goed gaat met hun kind. Daarbij is dit een mooie kans om ouders bij elkaar te brengen. Zo kunnen zij van elkaar leren, maar kunnen zij ook zien dat verschijnselen die hun kind laat zien, niet altijd uniek zijn en normaal kunnen zijn voor de levensfase waarin hun kind zich bevindt. Ouders ontvangen tips en tools om met deze verschillende fases om te gaan.

Veel kind problematiek is van oorsprong geen kind problematiek, maar ouderproblematiek. Dit is ook vaak terug te zien bij kinderen met gescheiden ouders. De oorsprong van de hulpvraag van het kind, is te herleiden naar de scheiding van de ouders. Daarom vinden gemeente Woensdrecht het belangrijk dat ook ouders aan het werk worden gezet en dat zo de problematiek die bij de ouders ligt, niet overgaat naar het kind.

Daarbij willen we inzetten op zowel de fysieke als de mentale gezondheid bij kinderen in de leeftijdscategorie 0-11. Bij de kinderen van deze leeftijden wordt gezien dat zij onvoldoende gezonde voeding binnenkrijgen en onvoldoende bewegen. Daarbij zien we ook dat kinderen ondergewicht, overgewicht en obesitas hebben. Om deze redenen willen we ouders en kinderen kennis laten maken met een gezonde levensstijl. Door ouders (en kinderen) te laten zien hoe je op een gemakkelijke (en budgetproof) wijze een gezonde maaltijd op tafel kunt zetten, hopen we bij te kunnen dragen aan een gezonde leefstijl.

Om de mentale gezondheid van de jongere generatie te bevorderen willen we extra aandacht schenken aan het bevorderen van de weerbaarheid van kinderen. Daarnaast wordt er ook ingezet op het tegengaan van pesten: we willen kinderen informeren over wat pesten is en over wat het kan doen met iemand wanneer diegene gepest wordt.

Daarbij willen we focussen op het versterken van de connectie tussen de jongere generatie en de jongerenwerkers. Dit doen we, zodat deze doelgroep al op jonge leeftijd kennismaakt met de jongerenwerkers en hen dan ook op latere leeftijd weet te vinden, wanneer zij met een probleem kampen.

Speerpunten 12-18 jaar

Ook in de leeftijdscategorie 12-18 komen verschillende thema's naar voren waar we de komende jaren extra aandacht willen besteden. Hierbij is ook gekeken naar de monitor voor jongvolwassenen (16-25 jaar), omdat hierin ook de antwoorden van jongeren (van onder de 18) zijn meegenomen. Daarbij is het mogelijk dat problemen op latere leeftijd kunnen worden voorkomen wanneer er op eerdere leeftijd al aandacht aan is besteed. Denk bijvoorbeeld aan voorlichtingen over hoe om te gaan met financiën.

De thema's die naar voren komen in deze leeftijdscategorieën waar we de komende jaren extra aandacht op willen vestigen in het voorliggend veld zijn:

- Thuissituatie (scheiden, tijd doorbrengen ouders-kinderen, emotionele verwaarlozing);
- Verbeteren fysieke gezondheid (beweging, voeding, gewicht);
- Verbeteren mentale gezondheid (eenzaamheid, sombere gevoelens, suïcidale gedachten, weerbaarheid);
- Geven van voorlichting (seksualiteit, suïcide, automutilatie, stress/prestatiedruk, pesten, middelengebruik, verslaving, gehoorbescherming);
- Versterken van de connectie tussen jongerenwerkers en jongeren (o.a. de mogelijkheden voor het realiseren van een jongerenontmoetingsplaats onderzoeken).

Ook bij deze leeftijdscategorie ligt de focus onder andere op de ouders van de jongeren. Veel van de jongeren in de leeftijdscategorie 12-18 jaar hebben gescheiden ouders. Zoals hierboven staat beschreven kunnen jongeren problematiek ervaren bij de scheiding van hun ouders. Zo kan het zijn dat ouderproblematiek, kind problematiek wordt. Door de focus mede op ouders te vestigen willen we voorkomen dat kinderen problematiek ontwikkelen door de scheiding van hun ouders. Aan de hand van cursussen willen we ouders helpen met hoe zij hun kinderen ondersteunen en begrijpen en daarbij ook te leren kijken naar hun eigen gedrag. Ouders worden dus zelf aan het werk gezet, zodat de problematiek waarvan de oorsprong bij de ouder ligt, niet overgaat naar de jongere.

Daarbij willen we ook bij de oudere generatie jongeren inzetten op de fysieke en de mentale gezondheid. We zien dat een deel jongeren kampt met overgewicht of met obesitas. Daarbij hebben relatief veel jongeren een sterk verhoogd risico op eetproblemen. We zetten in op een gezonde levensstijl bij jongeren, daarbij hoort ook een gezonde relatie met voeding. Dit wordt gedaan aan de hand van informatieavonden over (voldoende en gezonde) voeding en beweging. Naast de fysieke gezondheid, willen we ook aandacht besteden aan de mentale gezondheid van jongeren. Onder jongeren is er veel sprake van eenzaamheid, onvoldoende weerbaarheid, sombere gevoelens en suïcidale gedachten. We willen dat de jongeren in de gemeente Woensdrecht zich gelukkig voelen en zullen dan ook daar ook extra op inzetten. Dit doen we door het onderwerp bespreekbaar te maken, zodat jongeren over deze gevoelens durven te praten met hun omgeving en op deze manier hopelijk deze gevoelens kunnen laten afnemen.

Ook willen we inzetten op voorlichtingen op verschillende thema's, zoals seksualiteit, stress en prestatiedruk, middelengebruik en gehoorbescherming. We zien dat veel jongeren in de gemeente kampen met problemen of hulpvragen omtrent deze onderwerpen. Om hen in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren over deze hulpvragen, hopen we het ontstaan, verergeren of terugkeren van problemen betreft deze onderwerpen tegen te gaan.

Tot slot willen we ook bij deze doelgroep inzetten op een sterke connectie met de jongerenwerkers. De jongerenwerkers zijn er voor de jongeren: voor en luisterend oor of een helpende hand. Door de connectie te versterken, hopen we dat de jongeren de jongerenwerkers benaderen wanneer zij kampen met problemen. Zo kan de jongerenwerker hen ondersteunen bij het vroegtijdig aanpakken van het probleem. Om dit te bevorderen wordt er ook gekeken naar mogelijkheden voor een jongerenontmoetingsplaats. Jongerenwerkers kunnen op deze locatie(s) jongeren ontmoeten en zo werken aan hun connectie samen met de jongeren.

Structuur van het aanbod

Binnen de gemeente Woensdrecht zetten we in op het versterken van de eigen kracht van de inwoners. Wanneer dit niet mogelijk is, is er een aanbod van preventieve voorzieningen waar hulp en ondersteuning wordt geboden aan de inwoners. Deze hulp en ondersteuning helpt de inwoners met het versterken van hun eigen kracht, zodat ze in de toekomst de hulp en ondersteuning niet meer nodig hebben. Wanneer het voorliggend aanbod niet toereikend genoeg is voor de hulpvraag, kan er specialistische, geïndiceerde hulp worden ingezet. Het aanbod voor kinderen en jongeren wordt in dit beleid in drie verschillende categorieën onderscheiden: het algemeen collectief aanbod, het algemeen selectief aanbod en geïndiceerde hulp.

Algemeen collectief:

Het basisaanbod dat voor iedereen (binnen de doelgroep) vrij toegankelijk is. Het betreft een aanbod waar lichte ondersteuning geboden wordt aan deze doelgroep.

Algemeen selectief:

Het aanbod dat aanvullend geldt op het basisaanbod. Dit aanbod is niet voor iedereen, maar enkel voor diegene uit de doelgroep die net wat meer nodig heeft dan hetgeen wat in het algemeen collectief aanbod wordt aangeboden. Het betreft groepsaanbod en lichte individuele ondersteuning. Om gebruik te mogen maken van het algemeen selectief aanbod, is er een verwijzing nodig vanuit onderwijs of jeugd.

Geïndiceerde hulp:

Wanneer er sprake is van geïndiceerde hulp, spreken we niet meer van een preventieve voorziening. Als er geïndiceerde hulp wordt ingezet, gaat het om specialistische jeugdhulp. Het traject wat kinderen/jongeren volgen, wordt altijd nauwlettend in de gaten gehouden, zodat er tijdig kan worden opgeschaald of kan worden afgeschaald naar een eventuele preventieve voorziening.

In bijlage 2: ‘‘Overzicht interventies in de gemeente Woensdrecht’’ wordt weergegeven welke interventies (voorzieningen) er zijn georganiseerd in de gemeente Woensdrecht. De interventies zijn gekenmerkt aan de hand van een kleur, die correspondeert met de categorie waartoe de interventie behoort, zoals hierboven is getoond. In de bijlage worden ook nieuwe, gewenste interventies benoemd, waar we als gemeente op in willen zetten om zo het voorliggend veld zo compleet en gericht mogelijk in te richten.

Implementatie, monitoring en borging

Speerpunten

In het vorige hoofdstuk zijn de speerpunten per leeftijdscategorie uitgeschreven. De focus is gericht op thema's zoals opvoeden en opgroeien, mentale en fysieke gezondheid, het geven van voorlichtingen en het aanscherpen van het jongerenwerk. Met de focus op deze onderwerpen is gekeken welke interventies positief kunnen bijdragen hieraan.

Implementatie

Met het inrichten van het voorliggend veld wil de gemeente Woensdrecht problemen oplossen en voorkomen dat problemen ontstaan, verergeren of terugkeren. Met het vroegtijdig kunnen inzetten van lichte hulp en ondersteuning, hoopt de gemeente dit te kunnen bereiken en daarmee de verschuiving naar de voorkant te maken: de verschuiving van problemen oplossen met behulp van geïndiceerde zorg naar problemen oplossen aan de hand van lichte hulp en ondersteuning in het voorliggend veld.

Om dit te kunnen bereiken moet het preventieve aanbod aansluiten op de problematiek die op dat moment bij kinderen, jongeren en hun ouders speelt. Dit wil de gemeente nastreven aan de hand van het gericht inrichten van het voorliggend veld met preventieve interventies. Hiervoor blijven we interventies inzetten die momenteel al lopen, worden sommige interventies aangescherpt waar nodig en wordt er gestart met nieuwe interventies. De interventies zijn te vinden in bijlage 2 "Overzicht interventies in de gemeente Woensdrecht".

In de laatste periode van 2025 en de eerste periode van 2026 zullen de benodigde maatregelen worden getroffen om de preventieve voorzieningen te implementeren, met als doel dat deze vanaf het tweede kwartaal van 2026 beschikbaar zijn voor kinderen, jongeren en hun ouders als preventieve voorziening.

Monitoren

De interventies die worden ingezet worden actief gemonitord. Na één jaar zal er worden gekeken naar verschillende indicatoren die van toepassing zijn op de soort interventie, zoals:

- Hoe veel kinderen, jongeren en/of ouders maken gebruik van de interventie?
- Levert de interventie het gewenste resultaat op (is het probleem verminderd of weg?).
- Worden er tijdens de interventie voldoende tools aangeboden, waarmee kinderen, jongeren en ouders het probleem kunnen aanpakken, mocht het probleem zich in de toekomst nogmaals voordoen?

Dit zal worden gedaan aan het einde van het jaar aan de hand van een enquête of een evaluatie, afhankelijk van de soort interventie. Door middel van de evaluatie wordt bepaald of een voorziening voortgezet kan worden zoals die is vormgegeven of dat er aanpassingen nodig zijn. Ook is het mogelijk dat de interventie wordt stopgezet als geconcludeerd wordt dat de interventie niet bijdraagt aan het resultaat.

Problemen die kinderen, jongeren en hun ouders ervaren, zijn onderhevig aan veranderingen. Hierdoor is het document een levend document. We blijven acteren op de actuele problematiek die speelt onder de kinderen en jongeren in de gemeente Woensdrecht en zo een gericht aanbod van preventieve voorzieningen organiseren.

Financiële borging

Binnen het budget voor jeugd zijn er financiële middelen beschikbaar gesteld voor de inrichting van de pedagogische basis (dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen: Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en het Stevig Lokaal Team. Met deze middelen kan de pedagogische basis zo compleet en gericht mogelijk ingericht worden met preventieve interventies.

Allereerst willen we hier de verschuiving van zware zorg naar lichte zorg bewerkstelligen. Zodat de jonge generatie op een laagdrempelige manier en zo dicht mogelijk bij huis, geholpen en ondersteund kunnen worden. Daarnaast kan er op de lange termijn een inverdieneffect ontstaan als resultaat van het gerichte preventieve aanbod. Doordat kinderen, jongeren en ouders deze lichte hulp en ondersteuning kunnen ontvangen, is het mogelijk dat hulpvragen naar zwaardere, geïndiceerde hulp uitblijft. Een preventieve aanpak is echter een aanpak van de lange adem. Het inverdieneffect zal niet direct terug te zien zijn in de cijfers. Hier zal eerst een periode overheen gaan. Dit betekent dat het preventief jeugdbeleid eerste instantie geld zal kosten. Dit komt doordat er niet gelijk een afname te zien zal zijn in specialistische hulp, maar er ondertussen wel geïnvesteerd wordt in preventieve voorzieningen. Een preventieve aanpak is een investering in de toekomst.

In het kader van de borging is het van belang dat er tijdig wordt gekeken naar de financiering van voorzieningen die momenteel vanuit incidentele middelen worden betaald, zodat ook deze interventies kunnen worden voortgezet bij succes.